

TÜRK MÜZİĞİNİN TEMSİLİNDE 10 ÖNEMLİ VİYOLONSEL İCRACISI

*Hasan Arapgirlioğlu, Levent Değirmencioğlu
İnönü Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi
hasan@inonu.edu.tr*

19. yüzyılda Batılılaşma akımı sürecinde Avrupa'yla birçok alanda olduğu gibi sanat alanında da başlayan etkileşimler, Batı kültürünün ve sanatının İstanbul' a (saraya) girmesini kolaylaştırmıştır. Batı'nın müzik kültürü ile birlikte batı müziği sazları da saraya girmiş, fasıllarda batı müziği sazları da kullanılmaya başlamıştır. 1827 yılında, Osmanlı'da ilk Batı müziği eğitiminin verildiği kurum olan Muzika-yı Hümayun kurulmuş, ilerleyen dönemlerde bu kurumda açılan Türk Müziği bölümünde fasıl toplulukları (Fasıl-ı Atik ve Fasıl-ı Cedid) oluşturulmuştur. Fasıl topluluklarının bir kolu olan Fasıl-ı Cedid, Batı müziği ile Türk müziği arasında köprü görevini üstlenmiş, bu toplulukta geleneksel sazlarla birlikte Batı çalgıları da yer almıştır. İşte bu sazlardan biriside; viyolonsel olmuştur. Mahmut Ragıp Kösemihal, *'Türkiye-Avrupa Musiki Münasebetleri'* isimli kitabında, viyolonseli, Türk Musikisi'nde saz takımlarına ilk defa Tanburi Cemil Bey'in aldığını ifade etmiştir (1939:84). Viyolonselin Tanburi Cemil Bey ile başlayan Türk Müziği temsilinde, günümüze kadar yetişmiş bazı önemli eğitimci ve icracılarının bibliyografyaları, dönemleri içerisindeki aktif sanat yaşantıları, eğitim öğretim süreçleri ve viyolonsel icracısı olarak Türk Müziği'nin gelişimine olan katkıları aşağıda açıklanmıştır.

Tanburi Cemil Bey (1871-1916)

Tanburi Cemil Bey 1873 yılında İstanbul'da doğmuştur. İlk müzik bilgilerini ortaokul yıllarında ağabeyi Ahmet Bey ve Kemani Aleksan Bey'den almıştır. Tanburi Cemil Bey'in ilk zamanlarda keman ve kanun sazlarına olan ilgisi sonraki yıllarda tanbur sazında yoğunlaşmış, tanbur sazi ile ustalık derecesine ulaşmıştır. Tanbur sazında Türk Müziği tarihinin en büyük virtüözü olarak ifade edilmektedir. Tanbur, klasik kemençe, lavta ve viyolonseli ustalıkla icra ettiği bilinen Tanburi Cemil Bey, aynı zamanda iyi bir bestekârdır. Eserlerindeki modern tarzı ile Türk Müziği saz icrasına değişik bir yorum getirmiş, icracılığın kalitesine büyük katkıları olmuştur.

Viyolonseli Türk Müziği saz takımlarında ilk olarak kullanan Tanburi Cemil Bey, bu girişimi ile viyolonselin Türk Müziği temsilinde çok önemli bir isim olmuştur. Cemil Bey'in, Türk Müziği icralarında bas ses eksikliği nedeniyle viyolonseli saz takımlarına aldığı ifade edilmektedir. Cemil Bey'in bu tespiti, viyolonselin Türk Müziği temsiline başlaması açısından önemli bir tespittir. Cemil bey müzik yaşantısı boyunca ustalıkla icra ettiği viyolonsel ile saz topluluklarına eşlik etmiş, icralarda zaman zaman taksimler yaparak viyolonselin kendine özgü tınısını ön plana çıkarmıştır. Tanburi Cemil Bey'in günümüze ulaşmış dokuz farklı makamda viyolonsel taksimi kaydı mevcuttur. Tanburi Cemil Bey 1916 yılında İstanbul'da vefat etmiştir.

Tanburi Cemil Bey'in Eserleri

- 1- Taksim, saz eserleri ve sözlü eserlerden oluşan seksen beş adet plağı bulunmaktadır.
- 2- Türk Müziği'nin Batı Müziği ile karşılaştırmalı olarak anlatıldığı "Rehber-i Müsik" adlı bir nazariyat kitabı
- 3- Yarım kalmış Kemençe metodu
- 4- Muhtelif makamlarda sekiz peşrev, yedi saz semaisi, iki Longa, iki Zeybek, bir oyun havası, bir de şarkısı olduğu bilinmektedir.

Mesut Cemil (1902-1963)

Mesut Ekrem Cemil 1902 yılında İstanbul'da doğmuştur. Tanburi Cemil Bey'in oğludur. Kemeçe eğitimini babasından, tanbur eğitimini Kadı Fuat Efendi ve Refik Fersan'dan almıştır. Lise yıllarında Daniel-Fitzinger ve Karl Berger'den keman dersleri alarak batı müziği bilgileri öğrenmiştir. Ayrıca Yenikapı Mevlevihanesi'nde ve Galata Mevlevihanesi'nde neyzen Emin Dede ve ünlü müzikolog Suphi Ezgi'den de Türk Müziği dersleri almıştır. 17 yaşına geldiğinde artık bir *tanburî* olarak tanınan Mesut Cemil viyolonsel ve keman dersleri alarak Batı musikisi öğrenimini sürdürmüş, Şerif Muhittin Targan'ın viyolonsel icrasını dinledikten sonra da viyolonsel üzerindeki çalışmalarına ağırlık vermiştir.

1921 yılında Almanya'ya giderek Hugo Becker'den üç yıl süreyle viyolonsel dersleri almıştır. Türkiye'ye döndükten sonra, Radyo bünyesi içerisinde Türk ve Batı Müziği Şefliği ve Ankara Radyosu Müdürlüğü yapmıştır. 1932 yılında Kahire'de Rauf Yekta Bey ile katıldığı Şark Musikisi Kongresinde yaptığı icralarla Türk Müziği'ni temsil etmiş ve adı zamanın ünlü tanbur icracıları ve yorumcuları arasında anılmaya başlamıştır. Unison Erkekler Korosu'nu kurmuş bu koro ile konserler verip plâklar doldurmuştur. Kani Karaca ile dini ve dindışı müzik programları hazırlayarak klasik ve dini repertuar eserlerini ilk kez radyo'da seslendirmiştir. Ankara Radyosu'nda Karma Koro'yu kurmuş, nitelikli programlar hazırlamıştır. Daha sonra İstanbul Radyosu'na geçerek Klâsik Koroyu kurmuş ve haftalık 45 dakikalık programlarında Klasik Türk Müziği eserlerini ilk kez icra ettirmiştir. Bağdat'ta Güzel Sanatlar Akademisi'nin müzik bölümünde dört yıl çalışan Mesut Cemil, 1960'da emekliye ayrıldıysa da, İstanbul radyosundaki koro yöneticiliğini sürdürmüştür.

Türk Müziği'ne bu denli hizmetleri olan Mesut Cemil, eğitimci olarak ta görev yapmış, Ankara Gazi Terbiye Enstitüsü'nde viyolonsel, Ankara Devlet Konservatuvarı'nda Klasik Türk Müziği tarihi ve viyolonsel, İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda müzik folkloru ve liselerde müzik derslerini okutmuştur.

Tanburi Cemil Bey'den sonra, viyolonsel in Türk Müziği temsilinin devamında ikinci önemli isim Mesut Cemil olmuştur. Türk Müziği saz topluluklarında viyolonseli her zaman kullanan, zaman zaman da bu topluluklara kendisi viyolonsel icracısı olarak katılan Mesut Cemil, viyolonsel in babasıyla başlayan Türk Müziği temsili görevini başarıyla sürdürmüş, müzik hayatı boyunca yaptığı icralarla viyolonseli bir Türk Müziği sazi gibi dinleyicilere benimsetmiştir. İcralarda, verdiği uzun dem sesleri ile saz müziği icrasına zengin bir karakter kazandırmış, adeta bir gerilim, bir heyecan getirmiştir. 31 Eylül 1963 tarihinde İstanbul'da ölmüştür.

Mesut Cemil'in Eserleri

Mesut Cemil'in en ünlü eseri; 'Nihavend Saz Semaisi'dir. Şehnaz makamında kısa bir longası ve bir kaç şarkısı bilinmektedir. Babası Tanburi Cemil Bey'in hayatı üstüne çok ustaca ve şiirsel bir üslupla yazılmış bir kitabı ve müziğin çeşitli konuları üstüne yazdığı çok sayıda makalesi bulunmaktadır.

Vecdi Seyhun (1915-1984)

1915 yılında İstanbul'da doğmuştur. 5 yaşında ud çalışmaya başlamış, ilkokulu bitirdikten sonra ünlü musikîşinas Santuri Ziya Bey'den müzik dersleri alarak santur öğrenmiş, daha sonra viyolonsele ilgi duymuş ve bu saz üzerinde yoğunlaşmıştır. Boğaziçi lisesi'ni bitiren Seyhun, 1944'de belediye konservatuvarı icra heyeti kadrosuna girmiştir. 1959 yılı sonuna kadar bu kurumda viyolonsel çalmıştır. Bir yandan da İstanbul Radyosu'nda hem viyolonsel sanatçısı hem

de repertuar kurulu üyesi olarak çalışmıştır. Kanuni Vecihe Daryal ile oluşturdukları saz ikilisinin icralarının, olağanüstü bir müzikalite çizgisine tekabül ettiği söylenmektedir. Vecdi Seyhun, aynı zamanda bestekârdır. 1 Nisan 1984 tarihinde vefat etmiştir.

Vecdi Seyhun'un Eserleri

Saz eserleri ve şarkı formlarında 100'ün üzerinde eseri vardır.

Tarık Kip (1927-2000)

Tarık Kip, 1927 yılında Samsun'da doğmuştur. Müziğe olan heves ve yeteneği küçüklük yaşlarında ortaya çıkmıştır. İlk yıllarda keman dersleri almış, sonradan mandolinle ilgi duymuştur. 1940-1956 yılları arasında gerek öğrencilik, gerekse görevde bulunduğu yıllarda zaman buldukça müzik çalışmalarına devam etmiş, okul bandosu ile okul cazında çalışmıştır. Donanma Komutanlığı orkestrasının birçok konserine kemani ile katılarak bu çalışmalardan büyük istifadeler sağlamıştır.

Türk Müziği ile ilgisi Gölcük'te görevli bulunduğu yıllarda başlayan Tarık Kip, bir süre Kânun ve Ud 'la meşgul olmuş, 1952 yılında İstanbul'a gelerek İleri Türk Müsîkîsi Konservatuvarında Türk Müziği nazari bilgilerini geliştirmiştir. Bu dernekte keman öğretmenliği ve çok sesli çalışmalar yapan sanatçı, derneğin kurucusu olan H. Sâdeddin Arel'in topluluğunda Bas Kemençe çalmıştır. Bas Kemençe'ye çalışması, sanatkârın radyolarda çaldığı viyolonsel'i de çalmasına olanak sağlamıştır.

İstanbul Radyosu'nda bas kemençe ile icralara katılan Tarık Kip, 1956 yılı sonlarında Ankara Radyosu'na göreve başlamıştır. 1956 yılından 1993 yılına kadar viyolonsel ile Türk Müziği yayınlarına saz sanatkârı olarak katılmış, bu süre içerisinde stajyerlere öğretmenlik de yapmıştır. Aynı zamanda çeşitli koro ve toplulukları yöneterek, repertuar ve denetleme kurulları gibi sanat kurullarında üyelik yaparak müziğimize değerli hizmetler vermiştir. 1993 yılında Ankara radyosundan emekli olmuştur. Tarık Kip 21 Eylül 2000 yılında vefat etmiştir.

Tarık Kip'in Eserleri

Türk Müziği repertuarına, ikisi sözlü olmak üzere peşrev, semai, medhal ve oyun havası türünde yirmiyeye yakın eser kazandırmıştır. Ayrıca kaynak olarak kullanılan çok önemli repertuar kitapları hazırlamıştır.

Fırat Kızıltuğ (1935-)

13 Ocak 1935'te Bayburt'ta doğmuştur. 1956 da İstanbul'a gelerek İleri Türk Müsîkîsi Konservatuvarı câmiâsına katılmıştır. İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda, Feyha Talay'dan viyolonsel dersleri alan sanatçı 1963'ten 1976'ya kadar, İstanbul Belediye Konservatuvarı İcra Heyeti'nde, Münir Nurettin Selçuk ile viyolonsel icracısı olarak çalışmıştır. Yine aynı yıllarda Dr. Nevzad Atlı ile yurtiçi ve yurtdışı konserlere katılan Kızıltuğ, 1976'da, Kültür Bakanlığı İstanbul Devlet Klâsik Türk Müziği Korosu'na atanmıştır. Bestecilik yönü de bulunan sanatçı, çeşitli orkestra eserleri yazmıştır. Eğitimci olarak da Türk Müziği'ne hizmet etmiş olan sanatçı 1958-1959 ders yılları arası Erciş'te, 1960-1962 yılları arasında Dicle Öğretmen Okulu'nda, 1963-1980 yılları arasında da İstanbul'daki bazı okullarda müzik öğretmenliği yapmıştır. Kızıltuğ'un Türk Edebiyatı Dergisi'nde, muhtelif gazetelerde ve dergilerde şiir, makale, müzik hikâyeleri, müzik yazıları yayınlanmıştır. Kızıltuğ, 1 Nisan 2000 tarihinde emekli olmuştur.

Fırat Kızıltuğ'un Eserleri**a) Kitapları**

Bandodan Klasik Müziğe, Dildeste, Dilbeste, Satrançname, Bir Dane Bir Dane, Oğuz Kağan Destanı, Külliye, Açıklamalı Şarkılarımız, Mavi Karanlık, Kitab-ı Yave, Çocuklara Müzik

b) Kaset Ve CD leri

Dünden Bugüne Lavta (1984), Muhayyer İlahi (1992), Aydınlık Ve Zindandan Mehmed'e Mektup

c) Koro Ve Orkestra Eserleri

Kanun Konçertosu (1983), Tuyuğlar 1 Ve Tuyuğlar 2 (Güfte Talat Sait Halman), Hikmetler 1 (1984) (Güfte Hacı Ahmed Yesevi), Kalbe Giden Yollar (1986), Mugamlar, Rast Ve Segâh Mugam (Güfteler Bahtiyar Vahabzade). Sanatçının farklı makamlarda 75 şarkısı, birde Hisar makamında Mevlevi Ayini bulunmaktadır.

İsmail Akdeniz (1940-)

Manisa'nın Hacı Halil'ler Köyünde 1940 yılında doğmuştur. Yedi yaşında geçirdiği çiçek hastalığı sonucunda görme yeteneğini kaybeden sanatçı, kendisini müziğe vermiştir. Ankara'da müzik eğitimi almış, keman çalarak profesyonel müzik hayatına atılmıştır. 1956 yılında TRT Ankara Radyosu'na girmiş, 1963 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Eğitimi Bölümü'nü bitirmiştir. Yıllarca Zeki Müren, Emel Sayın ve Bülent Ersoy gibi sanatçıların orkestralarında görev alan sanatçı, 44 yıl boyunca TRT Ankara Radyosu'nda, viyolonsel icracısı olarak Türk müziği'ne hizmet etmiştir.

İcracılığının yanı sıra, eğitimci olarak da çalışan Akdeniz, 1963-1967 yılları arasında liselerde müzik öğretmenliği yapmıştır. Emekli olduktan sonra Türk Müziği'ne hizmet vermeyi bırakmamış, Hacettepe Üniversitesi Sanat Müziği Birimi'nde, Bilkent Üniversitesi'nde ve Selçuk Üniversitesi Konservatuarı'nda enstrüman eğitimcisi olarak bir çok öğrenci yetiştirmiştir. Ayrıca pek çok ünlü ses ve saz sanatçısına da hocalık yapmıştır. İsmail Akdeniz ülkemizin yetiştirdiği en önemli viyolonsel sanatçılarından birisidir. Viyolonselin Türk Müziği temsilinde, yarım asır'a yaklaşık bir zaman diliminde icracı ve eğitimci olarak görev yapmıştır.

İhsan Özgen (1942-)

İhsan Özgen 1942'de Urfa'da doğmuştur. Müzisyen bir ailede doğan Özgen, müziğe küçük yaşlarda Türk müziği çalgılarıyla başlamış, üniversite yıllarında Batı klâsik müziğine ilgi duymuş, keman ve viyolonsel çalmıştır. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nden 1967'de mezun olduktan sonra TRT İstanbul Radyosu'nda profesyonel icracı olarak çalışmalarına başlamıştır. Bir süre Ankara ve İstanbul radyo ve televizyonunda görev yaptıktan sonra, çalışmalarını Türk Müziği ve genel anlamda müzikte yeniliklere dönük arayışlar ve buluşlara yönlendirmiştir.

Niyazi Sayın ve Necdet Yaşar ile birlikte Türkiye, Avrupa ve Amerika'da birçok konser vermiştir. Mutlu Torun ile Rönesans müziği üzerinde çalışmış; Kutsi Ergüner Topluluğu gibi bazı önemli Türk müziği gruplarıyla Türkiye de ve dış ülkelerde sayısız konserler vermiştir. Türk müziği teorisi ve pratiği konusunda Amerika da, konservatuar ve üniversitelerde konferanslar vermiş, seminerlere katılmıştır. Kemançe, tanbur ve lavta ustası olan İhsan Özgen, bir çok Türk Müziği icrasına ustalık seviyesinde çaldığı viyolonsel ile destek vermiş, yaptığı taksimler ile viyolonselin

tinisi ön plana çıkarmıştır. Halen İTÜ Türk Müziği Devlet Konservatuvarında öğretim üyesi olarak görev yapan İhsan Özgen, kemençe, tanbur ve lavta çalış teknikleri ve tarihleri konusunda dersler vermektedir.

İhsan Özgen'in Eserleri

Yaylı çalgılar için yazdığı müzikleri, uluslararası CD'leri bulunan Özgen'in serbest formda besteleri ve büyük Türk Müziği bestecisi ve virtüözü Tanburi Cemil Bey'in taksimleri konulu bir de incelemesi vardır.

Uğur Işık (1964-)

Uğur Işık, 1964 yılında doğmuştur. Müzik eğitimine yedi yaşında mandolinle başlamıştır. Müzik çalışmalarına 1974 yılında girdiği Beşiktaş Müsiki Cemiyeti'nde ud'la devam etmiştir. 1977 yılında İstanbul Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı'na girmiş burada ud eğitimine Ömer şatiroğlu ile devam etmiş, Hüsnü Özenen, Nejat Tekebaş ve Zafer Köke'den viyolonsel dersleri almıştır. 1985-1995 yılları arasında aynı konservatuarda Öğretim Görevlisi olarak çalışan sanatçı, 1995 yılında Saz Sanatçısı imtihanını kazanarak İstanbul Radyosu'nda viyolonsel sanatçısı olarak göreve başlamıştır.

İçinde farklı ölkelerden müzisyenlerin de bulunduğu bir çok müzik grubuyla ve İnce Saz topluluğuyla dünyanın birçok ölkesinde konserler veren Işık, Hollanda ve Belçika'da viyolonsel ile solo konserler vermiştir. Film ve belgesel müzikleri ile CD çalışmalarında da yer alan sanatçının iki tane albümü bulunmaktadır. İlk albümünde Anadolu'da binlerce yıl yaşamış költürlerin müziklerini viyolonsel ile seslendiren Uğur Işık, ikinci çalışması *Cello Invocations* (Çellonun Yakarışları) isimli albümünde ise müziğin temeli dediği dini müzikleri yorumlamıştır. Sanatçı halen TRT İstanbul Radyosu'nda viyolonsel sanatçısı olarak görev yapmaktadır.

Emrullah şengüller (1967-)

1967 yılında Bandırma'da doğmuştur. Müzik eğitimine ilkokul yıllarında bağlamayla başlayan şengüller, 1984 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarını kazanmıştır. Burada viyolonsel hocası Zafer Köke'den iki yıl boyunca batı müziği eğitimi almıştır. Ardından, Türk müziği repertuar ve solfej hocası Özdal Orhon'un ısrarı ile viyolenselde Türk Müziği icrasına yönelmiştir. Bu konudaki en büyük desteği, önemli viyolonsel eğitimci ve icracılardan olan Hüsnü Özenen vermiştir.

1986 yılında, radyo ve devlet korolarındaki birçok usta sanatçının yetişmesinde önemli katkıları olan, şefliğini Rıza Rit'in yaptığı İstanbul Üniversitesi İcra Heyeti'ne giren sanatçı, 1987 yılında İstanbul Radyosunun istisna akitli sınavını kazanmıştır. 8 yılı aşkın bir süre burada viyolonsel icracısı olarak görev yapmış, 1996 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı Bursa Klasik Türk Müziği korosuna yetişmiş sanatçı olarak başlamıştır. İki yıl sonra Necdet Yaşar'ın kurduğu, İstanbul Devlet Türk Müziği Topluluğuna tayin olmuştur. Sanatçı, değişik gruplar ile Türkiye ve dünyanın birçok ölkesinde, konser çalışmalarında bulunmuş, amatör ve profesyonel bir çok sanatçının albüm kayıtlarına viyolonsel icracısı olarak destek vermiştir. Halen Kültür Bakanlığı İstanbul Devlet Türk Müziği Topluluğu'nda viyolonsel sanatçısı olarak görev yapmaktadır.

Özer Arkun (1973-)

1973 yılında İstanbul Üsküdar'da doğmuştur. Müzik yolculuğuna dedesinin hediye etmiş olduğu keman ile başlayan Arkun, 1984 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuarı Çalgı Eğitimi Bölümü'nü kazanmıştır. Eğitimine keman ile devam etmek istemesine rağmen, okulda keman kontenjanının dolu olması nedeniyle istemeyerek viyolonsel seçmiştir. Daha ismini, ne olduğunu bilmediği bu sazı ilk dinlediğinde çok etkilenmiş ve eğitimine viyolonsel ile devam etmiştir. Konservatuar eğitimi süresince, Türk Müziği viyolonsel icralarının daha nitelikli olabilmesine ve geleneksel viyolonsel çalım tekniklerinin Türk Müziği icralarında kullanılabilmesine yönelik örnek olabilecek icralar üzerinde çalışmıştır.

1987 yılından bugüne, yurt içinde ve yurt dışında farklı gruplarla sayısız dinletilerinde, konserlerde yer almış, profesyonel ve amatör bir çok saz ve ses sanatçısının albüm kayıtlarına ve sahne çalışmalarına viyolonsel icracısı olarak destek vermiştir. 2010 yılında Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği saz eserlerini ve sözlü eserleri viyolonsel ile seslendirdiği *Cello&Me* adlı bir albüm çıkarmıştır. İcracının Albümde İstanbul ve Emelim Aşk isimli iki de bestesi bulunmaktadır. Sanatçı halen farklı Türk Müziği icra gruplarında viyolonsel sanatçısı olarak görev almakta, albüm çalışmalarına icrasıyla destek vermektedir.

Sonuç ve Öneriler

Tanburi Cemil Bey ile başlayan viyolonsel Türk Müziği temsili, nesilden nesile nitelikli icracılar vasıtasıyla başarılı bir şekilde aktarılmıştır. Viyolonsel, müzik kültürümüze girdiği ilk dönemlerde Batı sazı olması nedeniyle biraz yadırgansa da, kendine özgü tınısı ile zaman içinde icralarda kabul gören bir saz olmuştur. Araştırmada bahsi geçen icracılar ve bu isimler dışındaki diğer viyolonsel icracıları, yaptıkları nitelikli icralar ile viyolonsel Türk Müziği topluluklarında kabul görmesini desteklemiştir. İcracılık yönlerinin yanı sıra eğitimci yönleriyle de ön plana çıkan viyolonsel icracılarının, yetiştirdikleri öğrenciler ile, viyolonsel Türk Müziği temsilinin yeni nesillere aktarılmasında çok önemli katkıları olmuştur. Günümüzde viyolonsel, artık Türk Müziği sazı olarak kişiliğini kazanmıştır. Hemen hemen bütün Türk Müziği sözlü icralarında ve saz topluluklarında viyolonsel görmek mümkündür. Viyolonsel icra boyutundaki bu gelişimi eğitim-öğretime de yansımıştır. İlk defa 1976 yılında İstanbul Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuarı çatısı altında kurumsallaşan viyolonsel eğitimi-öğretimi günümüzde Ege Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fırat Üniversitesi ve Dicle Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuarları'nda verilmektedir. Eğitim-öğretim alanındaki bu gelişim, araştırmacıların da dikkatini çekmiş, makamsal viyolonsel öğretimi üzerine üç tane yüksek lisans çalışması yapılmıştır. Konuyla ilgili bir de doktora çalışması yazım aşamasındadır.

Viyolonsel Türk Müziği temsilini, ilerleyen dönemlerde de devam ettirilebilmesi için nitelikli icralara ve icracılara ihtiyaç vardır. İcraları daha nitelikli hale getirebilmek adına, geleneksel tavrılar teknik icralarla birleştirilmeli, bilimsel, sistematik eğitim-öğretim yöntemleri geliştirilmelidir.

Referanslar

- Değirmencioğlu; Levent. 2006. "Geleneksel Türk Sanat Müziği Viyolonsel Öğretim ve İcra Yöntemleri Üzerine Bir Araştırma", Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri: Türkiye.
- Kösemihal, Mahmut Ragıp. 1939. *Türkiye Avrupa Musiki Münasebetleri*. İstanbul: Numune Matbaası